



ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-31/2024. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-35/2021.)

Érintett szerv: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-főkapitányság;
Beregsurány Határrendészeti Kirendeltség

2024.

Az eljárás megindítása

██████████ (██████████ ██████████) alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) beadványában sérelmezte, hogy 2020. december 30-án annak ellenére tartóztatták fel és várákóztatták megfelelő tájékoztatás nélkül, órákon át az ukrán-magyar határon, hogy igazolta fél éven belüli koronavírus fertőzöttségét. Sérelmezte továbbá, hogy egy olyan helyen kellett várakoznia nagyjából 20 emberrel közösen, amely – álláspontja szerint – biztosan nem felelt meg a járványvédelmi követelményeknek.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-ának (1) bekezdése f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosja a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszasságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről szóló 2016/399. Európai Parlament és Tanács rendelet [a továbbiakban: Schengeni határ-ellenőrzési kódex];
- A tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve (Schengeni kézikönyv)” létrehozásáról szóló 2006/XI/06. számú ajánlás [a továbbiakban: Schengeni kézikönyv];
- Az Európai Bizottság 2020/C 102 I/02. számú iránymutatása az EU-ba irányuló, nem alapvető fontosságú utazások ideiglenes korlátozásának végrehajtásáról, az uniós polgárok hazaszállítására vonatkozó átutazási megállapodások megkönnyítéséről, és a vízümpolitikára gyakorolt hatásokról. [a továbbiakban: a Bizottság (2020/C 102 I/02) közleménye];
- Az Európai Bizottság 2020/C 86 I/01 számú iránymutatása az egészség védelmét, valamint az áruk és alapvető szolgáltatások rendelkezésre állását biztosító határigazgatási intézkedésekre vonatkozóan [a továbbiakban: a Bizottság (2020/C 86 I/01) iránymutatása];
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.];
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.];
- A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Kormányrendelet [a továbbiakban: 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet];
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- A Határforgalom-ellenőrzési Szabályzatról szóló 24/2015. (X. 15.) ORFK utasítás [a továbbiakban: 24/2015. (X. 15.) ORFK utasítás].

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A rendelkezésre álló információk alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A panaszos 2020. december 30-án 11 óra 30 perckor jelentkezett belépésre a Beregsurány Közúti Határátkelőhely gyalogos forgalmi sávon, ellenőrzését a 24/2015. (X. 15.) ORFK utasítás, valamint a 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet alapján *D. K. r. őrm.* hajtotta végre.

Az ellenőrzés során a panaszos átadta a magyar útlevelét, valamint a Synlab Budapest Diagnosztikai Központ által kiállított mikrobiológiai leletét. A panaszos e lelettel kívánta igazolni mentességét a hatósági házi karantén elrendelése alól. Az intézkedéskor hatályos 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 1. §-ának (3) bekezdés c) pontja szerinti mentesség ellenőrzését *M. Z. r. zls. szolgálatparancsnok* végezte el. A szolgálatparancsnok a leletet megvizsgálva megállapította, hogy a lelet nem volt sem hiteles (azon hitelesítő bélyegzőlenyomat, valamint orvosi aláírás nem szerepelt), sem teljes körű (hiteles IgG pozitívitás és PCR negativitás együttesen alkalmas a mentesség igazolására). Mivel a panaszos nem tudta hitelt érdemlően igazolni mentességét, így számára hatósági házi karantént rendeltek el.

A parancsnoki kivizsgálás szerint a panasszal érintett időtartamban folyamatosan zajlott az adminisztrációs munka. Ebben az időszakban 37 személy vonatkozásában járt el a rendőrség a határon. Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy a panaszos közölte, hogy nem a saját lakcímkártyáján szereplő magyarországi lakcímén, hanem egy másik magyarországi címen szeretné letölteni a karantént; viszont az ott tartózkodás jogszerűségét nem tudta hitelt érdemlően igazolni. Ezzel összefüggésben a kivizsgálás a következő tájékoztatást adta a számomra:

„A hatósági házi karantén elrendelése során tapasztalataink szerint több esetben előfordul, hogy a belépésre jelentkező személy lakcímet igazoló okmányt nem tud bemutatni, illetve nem rendelkezik olyan nyilatkozattal, mely hitelt érdemlően alátámasztaná a leendő magyarországi tartózkodási helyét. Ilyen esetben szükséges a megadott magyarországi címen lakó személy hozzájárulása ahhoz, hogy a belépésre jelentkező személy részére szállást biztosít a karantén idejére. Ezen igazolás beszerzése hatóságunktól teljesen független, annak időtartama a nyilatkozatot kiadó általi hozzájárulás részünkre történő rendelkezésre bocsátásától függ. Az intézkedést rögzítő hatósági szakértők a panaszos vonatkozásában biztosítottak időt arra, hogy a megfelelő igazolást a személy beszerezze. A panaszos az önkéntes, hosszas ügyintézése, várakozása ellenére a megfelelő dokumentumokat beszerezni, az általa bediktált címen való tartózkodást hitelt érdemlően igazolni nem tudta, így 2020. december 30-án 16 óra 35 perckor a hatósági házi karantén a panaszos lakcímkártyáján szereplő magyarországi lakcímre került elrendelésre, illetve átadásra került a karanténra figyelmeztető 'piros' felirat.”

A rendőrség álláspontja szerint jelen esetben az ügyintézési idő hosszát a hatósági házi karantén helyszíne tisztázásának időtartama okozta, amely a rendőröktől független körülmény volt.

2. A rendőrségi dokumentáció szerint a panaszost a karanténmentesség tárgyában való döntésről, valamint a továbbiakról (beleértve az eljárás menetét és várható időtartamát is) az utasváróban tájékoztatták, majd kérték a türelmét az ehhez szükséges adminisztráció

lefolytatásához. Mindemellett a panaszos számára írásbeli tájékoztatást is adtak a hatósági házi karanténkötelezettség releváns körülményeiről.

3. A rendőrség tájékoztatása szerint „a hatósági házi karantén elrendelésre várakozó személyek kényszerintézkedéssel nem érintettek”. Szemben a panaszos állításával, ügyfélváróként egy 31,87 m², valamint egy 271 m² fűtött helyiséget alakítottak ki, ahol a személyek szabadon mozoghattak.

A várakozóknak egy légtérben kötelező volt a védőtávolság megtartása, továbbá az egyéni védőeszközök használatára az intézkedő rendőrök kiemelt figyelmet fordítottak. A határátlépésre jelentkezők a hatósági házi karantén elrendelésére várva dönthettek úgy is, hogy egy arra kialakított fedett helyen, a szabad levegőn várják meg az ellenőrzés végét. A határátkelő intézkedéskori gyakorlata alapján, amennyiben kilenc főnél több személy tekintetében kerül sor egy időben hatósági házi karantén elrendelésére, akkor várakozásra felajánlották a fentiekben jelölt 271 m² alapterületű buszterminált.

A panaszban megjelölt időtartamban ügyintézésre várakozó személyek számából és az ügyintézés folyamatosságából megállapítható, hogy az ügyfélváróként kijelölt helyiségben egy időben nem várakozott a panaszos által jelölt számú személy.

A határátkelőhelyen – ellentétben a panaszos állításával – mind a belépő, mind a kilépő irányban, valamint a buszterminálon és a főépületben is biztosított volt továbbá mindenki által szabadon használható és könnyen megközelíthető mosdó és illemhely. Az adott napon egyébként nem fordult senki a rendőrökhöz WC használati igénnyel.

A vizsgálat megállapításai

1. Fontos hangsúlyozni, hogy minden Magyarország, illetve az Európai Unió területére lépő személyt ellenőrizni kell. Ahogy arra a AJB-1373-32/2022. számú jelentésemben felhívtam a figyelmet, az „ellenőrzések terjedelme a koronavírus-járvány miatt az egyébként irányadó normarendben foglaltakhoz képest kiterjedt a koronavírus-szűrésekre, a járvány terjedésének fékezésére irányuló intézkedésekre is”. E tekintetben a rendőrségnek egyaránt eleget kellett tennie az uniós jogi követelményeknek,¹ valamint az Rtv.-ben (ld. különösen 35/A. §) és a veszélyhelyzetben elfogadott 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendeletben foglaltaknak. E körülmények között az ellenőrzések időtartama jelentősen megnőtt.

A panaszolt intézkedés idején általános, a normál körülményekhez képest a rendőrségnek nem felróható okból megnövekedett határellenőrzési időtartam objektív értelemben igazolható és elfogadható, *így a tekintetben visszásság nem történt*. Jelen ügyben azonban az általános ellenőrzési időtartamhoz képest is tovább tartott a panaszos beléptetése. Hogy mindez mennyiben a panaszosnak és mennyiben a rendőröknek volt felróható, a rendelkezésre álló információk alapján nem tisztázható maradéktalanul, *így e tekintetben nem állt módomban állást foglalni*.

2. A tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *így e tekintetben nem állt módomban állást foglalni*.

¹ Jelen esetre tekintettel irányadóak – különösen – a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikkének 21. pontjában és 7-9. cikkeiben foglaltak, amelyek konkrét esetben való alkalmazásához és értelmezéséhez az 2004/38/EK irányelv (29. cikk), a Schengeni kézikönyv, valamint a Bizottság (2020/C 102 I/02) közleménye és (2020/C 86 I/01) iránymutatása nyújt támpontot.

3. Az ellenőrzés miatt várakozók számára biztosított körülmények tekintetében a panaszos és a rendőrség álláspontja markánsan különbözik. Ugyan a rendőrségi adatszolgáltatás részletesen bemutatja, hogy milyen feltételekkel határozták meg a várakozással érintett személyek elhelyezésének körülményeit, mindez csupán arra ad választ, hogy miként kellett bánni a panaszossal az ellenőrzés idején, azt azonban nem igazolja, hogy pontosan hol, milyen feltételekkel és milyen körülmények közé helyezték el, így – mivel nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *e tekintetben nem állt módomban állást foglalni.*

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést és a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos